

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ตรวจสอบเอกสาร	3
บทบาทของข้าวพื้นเมืองในประเทศไทย	3
ความหมายและลักษณะที่สำคัญของพืชพันธุ์พื้นเมืองท้องถิ่น	3
ข้าวเหนียวดำพันธุ์พื้นเมืองและความสำคัญ	4
การศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรม	5
การใช้เครื่องหมายโมเลกุล microsatellites ในการศึกษาความหลากหลายในข้าว	6
เทคนิค Polymerase Chain Reaction (PCR)	8
การเปลี่ยนแปลงของ allele frequency	10
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการทดลอง	12
การทดลองที่ 1 การประเมินความหลากหลายทางพันธุกรรม โดยอาศัยลักษณะทางสัณฐานวิทยา	16
การทดลองที่ 2 การประเมินความหลากหลายทางพันธุกรรมในระดับ โมเลกุลด้วยเทคนิค microsatellites	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการทดลอง	19
การทดลองที่ 1 การประเมินความหลากหลายทางพันธุกรรม โดยอาศัยลักษณะทางสัณฐานวิทยา	19
การทดลองที่ 2 การประเมินความหลากหลายทางพันธุกรรมในระดับ โมเลกุลด้วยเทคนิค microsatellites	45
บทที่ 5 วิจัยผลการทดลอง	60
บทที่ 6 สรุปผลการทดลอง	63
เอกสารอ้างอิง	65
ภาคผนวก	69
ประวัติผู้เขียน	100

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 รายชื่อพันธุ์ข้าวเหนียวเก่าพันธุ์พื้นเมืองที่ใช้ในการศึกษา	12
3.2 Microsatellites Markers 12 ตำแหน่ง ที่ใช้ประเมินความหลากหลายข้าวเหนียวเก่าในระดับโมเลกุล	17
4.1 ลักษณะที่พบและค่าความหลากหลาย (H') ของลักษณะสัณฐานวิทยา การมีขนที่แผ่นใบ สีใบ สีกาบใบ การทำมุมของแผ่นใบ สีเยื่อแก่น้ำฝน และลักษณะของรูปร่างเยื่อแก่น้ำฝน ของข้าวเหนียวเก่าจำนวน 20 พันธุ์	26
4.2 ลักษณะที่พบและค่าความหลากหลาย (H') ของลักษณะสัณฐานวิทยา การมีขนที่แผ่นใบ สีใบ สีกาบใบ การทำมุมของแผ่นใบ สีเยื่อแก่น้ำฝน และลักษณะของรูปร่างเยื่อแก่น้ำฝน ของข้าวเหนียวเก่าจำนวน 20 พันธุ์	28
4.3 ลักษณะที่พบและค่าความหลากหลาย (H') ของลักษณะสัณฐานวิทยา สีของแผ่นเขียวใบ สีข้อต่อใบ สีข้อ สีปล้อง ลักษณะทรงกอ สีของเกสรตัวเมีย ของข้าวเหนียวเก่าจำนวน 20 พันธุ์เปรียบเทียบกับข้าวพันธุ์ปรับปรุง	30
4.4 ค่าเฉลี่ย ขอบเขต ความเบี่ยงเบนและสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของวันออกดอก ความสูงของลำต้น และความยาวรวง ของข้าวเหนียวเก่าจำนวน 20 พันธุ์	32
4.5 ค่าเฉลี่ย ขอบเขต ความเบี่ยงเบนและสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของจำนวนดอก ต่อรวง จำนวนเมล็ดต่อรวง และเปอร์เซ็นต์คิดเมล็ดของข้าวเหนียวเก่าจำนวน 20 พันธุ์เปรียบเทียบกับข้าวพันธุ์ปรับปรุง 3 พันธุ์	34

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
4.6	ค่าเฉลี่ย ขอบเขต ความเบี่ยงเบนและสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน ของความยาวเข็มน้ำฝน จำนวนต้นตอกอ จำนวนรวงตอกอและ น้ำหนัก 1,000เมล็ดจำนวน 20 พันธุ์เปรียบเทียบกับข้าวพันธุ์ปรับปรุง จำนวน 3 พันธุ์	36
4.7	จำนวนชนิดที่พบ ค่าดัชนีความหลากหลายรวม วัดจากลักษณะทางคุณภาพ	38
4.8	แสดงลักษณะความกว้างและความยาวของเมล็ดของข้าวเหนียวเก่า พันธุ์พื้นเมือง 20 ประชากร	43
4.9	จำนวนอัลลีล ภายในประชากรข้าวเหนียวเก่า 21 สายพันธุ์และข้าวปลูกพันธุ์ ปรับปรุง วิธีการตรวจสอบโดยใช้ SSR marker จำนวน 12 ชนิด	50
4.10	ขนาดของแถบ DNA (cM) ที่พบในประชากรข้าวเหนียวเก่า 21 พันธุ์และข้าว ปลูกพันธุ์ปรับปรุง วิธีการตรวจสอบโดยใช้ SSR marker จำนวน 12 ชนิด	51
4.11	ค่าความหลากหลายทางพันธุกรรมของประชากรข้าวเหนียวเก่าพันธุ์พื้นเมือง จำนวน 22 พันธุ์ และพันธุ์เปรียบเทียบ 4 พันธุ์จากการใช้ microsatellite primer จำนวน 12 ตำแหน่ง	57

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า	
3.1	วิธีประเมินประเภทของเมล็ด โดยใช้สัดส่วนขนาดเมล็ด	14
3.2	ตัวอย่างภาพของลักษณะคุณภาพที่ใช้ในการประเมิน	15
4.1	แผนภาพระยะห่างระหว่างข้าวเหนียวเก่า 21 พันธุ์ โดยใช้ลักษณะสัณฐาน 18 ลักษณะ	39
4.2	การแบ่งกลุ่มข้าวเหนียวเก่า ด้วย Principal Component Analysis แบบ 2 มิติ โดยใช้ลักษณะทางคุณภาพ 18 ลักษณะ	40
4.3	การประเมินประเภทของเมล็ด โดยใช้สัดส่วนขนาดเมล็ดของข้าวเหนียวเก่า พันธุ์พื้นเมือง	44
4.4	ลายพิมพ์ดีเอ็นเอของข้าวเก่าพันธุ์พื้นเมือง 22 พันธุ์ และพันธุ์ปรับปรุง 3 พันธุ์ (RD6 KDML105 และCNT1) โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล SSR RM1	52
4.5	ลายพิมพ์ดีเอ็นเอของข้าวเหนียวเก่าพันธุ์พื้นเมือง 22 พันธุ์ และพันธุ์ปรับปรุง 4 พันธุ์ (RD6 KDML105 CNT1และSPR1) โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล SSR RM211	53
4.6	ลายพิมพ์ดีเอ็นเอของข้าวเหนียวเก่าพันธุ์พื้นเมือง 22 พันธุ์ และพันธุ์ปรับปรุง 4 พันธุ์ (RD6 KDML105 CNT1และSPR1) โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล SSR RM307	54
4.7	ลายพิมพ์ดีเอ็นเอของข้าวเหนียวเก่าพันธุ์พื้นเมือง 22 พันธุ์ และพันธุ์ปรับปรุง 4 พันธุ์ (RD6 KDML105 CNT1และSPR1) โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล SSR RM287	55
4.8	ลายพิมพ์ดีเอ็นเอของข้าวเหนียวเก่าพันธุ์พื้นเมือง 22 พันธุ์ และพันธุ์ปรับปรุง 4 พันธุ์ (RD6 KDML105 CNT1และSPR1) โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล SSR RM19	56
4.9	แผนภาพระยะห่างระหว่างข้าวเหนียวเก่า 20 พันธุ์ โดยวิธี UMPGA โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล SSR จำนวน 12 ตำแหน่ง	58
4.10	การจัดกลุ่มประชากรข้าวเหนียวเก่า 22 พันธุ์เปรียบเทียบข้าวพันธุ์ปรับปรุง 4 พันธุ์ โดยวิธี principle Component Analysis โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุล SSR จำนวน 12 ตำแหน่ง	59

